

FATURA 70 MİLYAR DOLAR

2023 büyüme hedefinde DEPREM ETKİSİ

Türkiye'nin ekonomik büyümesine 1.15 puan katkı veren OHAL kapsamındaki deprem bölgesindeki 10 il, 2022 verileriyle Türkiye ihracatının yüzde 10.9'unu, vergi gelirlerinin yüzde 7.5'ini oluşturuyor

TÜRKİYE, 6 Şubat'ta Kahramanmaraş merkezli iki depremle sarsıldı. Depremler, Türkiye'nin toplam Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'nın(GSYH) yaklaşık yüzde 10'unu gerçekleştiren 10 ili vurdu. OHAL kapsamındaki bu iller, Türkiye'nin ekonomik büyümesinin 1.15 puanını oluşturuyor. Deprem vurduğu Kahramanmaraş, Adana, Malatya, Gaziantep, Diyarbakır, Hatay, Adıyaman, Osmaniye, Şanlıurfa ve Kilis'te ekonominin yaralanan sınırlanması sürecinde üretimin durmasıyla ekonomik kayıpların yavaş yavaş belirginleşmeye başladı. 210 milyar TL'lik ek bir bütçe açığının oluşması öngörülüyor. GSYH katkısı yüzde 10'un üzerinde olduğundan üretimi en az yüzde 10 olumsuz etkileyeceği tahmin ediliyor. Bu süreç; 2023 yılı GSYH beklentilerinin aşağı yönde revize edilmesini beraberinde getiriyor. Yaşanan bu gelişmelerin Türkiye'nin 2023 büyümesine 1 puandan fazla olumsuz etkisi olabileceği tahmin ediliyor. Türkiye ekonomisi 2022 yılında yüzde 5,6 oranında büyüme kaydetti. Ekonomistler, 2023 yılında ise depremin bilançosunun büyüme performansına etkisinin daha net görüleceğine işaret ediyor.

152 FİRMA 500 LİSTESİNDE

İstanbul Sanayi Odası'nın açıkladığı 'Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu' 2021 araştırmasına göre bu listede Gaziantep'ten 33, Kahramanmaraş'tan 16, Adana'dan 12 ve Hatay'dan 12 firma bulunuyor. Deprem yoğun yaşandığı 10 ilden ISO 500'ün ilk ve ikinci listesinde ise 152 kuruluş yer alıyor. Deprem bölgesindeki illerin ihracatı toplam ihracatın yüzde 10,9'unu gerçekleştiriyor. TÜİK'in 2022 verilerine göre Gaziantep 10,2 milyar dolarla en fazla ihracat yapan iller arasında 6'ncı sırada. Depremden etkilenen diğer illerden Hatay ve Adana sırasıyla 4,1 milyar ve 3,1 milyar dolarla en çok ihracat yapan iller arasında. Bunun yanında İskenderun ve Mersin limanları bölgeden mal sevkiyatı ve ithalatın merkezi konumunda.

VERGİ GELİRİNİN YÜZDE 7.5İ

Deprem bölgesinde bulunan mükellefler için mücbir sebep hali ilan edildi. Deprem etkisini bütçe açısından değerlendirdiğimizde 2022 yılında 2 trilyon 353,3 milyar TL olan toplam vergi gelirlerinin 176,4 milyar TL'sini depremden etkilenen 10 ilin ödediği görüldü. Bu ise toplam vergi gelirlerinin yüzde 7.5'ini oluşturuyor. Bütçe gelirlerinin de yüzde 6.8'i bölgeden... Üretim kaybı ne kadar olacak ve ekonomik faaliyetler ne kadar duracak/aksayacak henüz bilinmiyor. Elbette bütçeden ilave harcamalar yaparken bir de beklenen vergi geliri elde edilemeyince negatif etki olacağı aşikar görünüyor.

350 MİLYAR TL YATIRIMA

Nüfusun yüzde 18'ini barındıran ve Suriyeli göçmen özelinde en fazla kişinin bulunduğu bölgede yaşanan felakatin; sanayi, dış ticaret, tarım ve hizmetler sektörleri açısından büyük kayıplar yaşatması bekleniyor. Sanayi bölgelerinin durduğu ya da yüzde 25 kapasite ile çalıştığı ve limanların büyük hasar aldığı bölgede yaşanan felaket sonucunda gerçekleşecek zararın Türkiye GSYH'sının yaklaşık yüzde 2'si olabileceği tahmin ediliyor. Deprem Türkiye'de turizm sektörüne etkisinin sınırlı olacağı beklenirken, o bölgedeki hizmet sektöründeki KOBİ'ler ve küçük esnaf için ciddi ekonomik yardımlar gerekiyor. Deprem sonrası kesintinin boyutunu gösteren EPIAŞ verilerine göre Türkiye'de elektrik kullanımı 6 Şubat günü bir hafta öncesine göre yüzde 10 düştü. Kırsalda, ahırlar, depolarda yaşanan yıkımın tarım ve hayvancılık sektörüne de ciddi bir darbe yaratacağı bekleniyor. TÜİK'in 2021 verilerine göre felakatin yaşandığı 10 ilin Türkiye GSYH'ye katkısı 674 milyar 830 milyon TL ve bunun yüzde 50'sinin depremler silindiyini düşürürsek deprem sonrası 350 milyar TL gibi bir yatırımın yapılması gerektiği öngörüldü. Gerekli yatırımların finansmanı için; Borsa İstanbul'da işlem gören Emlak Konut bölgesinde depreme dayanıklı konut inşaatı için yeni borçlanma araçlarını piyasaya sürmesi öngörüldü. 1999 depreminden sonra kalıcı hale gelen iletişim ve yurt dışı çıkış harcı gibi kaynaklar bu alanda kullanılabileceği ifade ediliyor.

EK BÜTÇE AÇIĞI

ALTINBAŞ Üniversitesi Ekonomi Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Hayri Kozanoğlu, deprem felaketinin insani boyutunun çok daha önemli olduğunu belirtti. Bununla birlikte hayatta kalanların daha güvenli ve huzurlu bir yaşam sürebilmesi için maddi zararların bir bilançosunu çıkarmak ve yeniden imar planının maliyetini hesaplamak gerektiğinin de altını çizdi. Merkez Bankası'nın son anketine atfta bulunarak 21 TL ortalama kur tahmini çerçevesinde 210 milyar TL'lik ek bir bütçe açığı beklendiğini söyledi, "2023 bütçe açığı hedefi 660 milyar TL idi. Böylelikle 900 milyar TL'yi zorlayan bir bütçe açığı gerçekleşebilir. Bunun için de ek bütçe gerekir" dedi. İnşaat maliyetlerinin yüzde 30'u ithalata dayalı. Bu, 9 milyar dolar ek bir cari açık ortaya çıkmasına neden olabileceği tahmin ediliyor. Merkez Bankası rezervlerini fazla zorlamaması için dış finansman gerekiyor. 6 Şubat depreminin baz senaryo çerçevesinde 50 milyar dolar gibi bir maliyeti çıkacağını tahmin eden Prof. Dr. Kozanoğlu, "Hesaplamaya bu 9 milyar dolar ek cari açığı katmıyoruz. Çünkü bu rakamın büyük kısmı zaten bütçe açığına yansıyor" diyerek, kötümser senaryoya toplam faturanın 70 milyar dolara kadar yükselme olasılığı bulunduğunu paylaştı.

Egeli mobilyacıların hedefi 10 bin yatak

MOBİLYA sektörü, bir yandan depremin yaralanan sarmaya çalışırken bir yandan da mobilya için önemli üretim ve ihracat üssü olan deprem bölgesindeki 11 ilde 10 bin yatak dağıtarak depremedelerin konteyner ve çadır kentlerde günlük hayatını kolaylaştırmayı hedefliyor. Deprem sonrasında milyonlarca insanın barınma ve sıcak bir yatağa ihtiyaç duyuyor olması Ege Mobilya Kağıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği'ni de bu konuya yoğunlaşmaya yöneltti. İlk anda bin 800 yatak için fon oluşturan Ege Mobilya Kağıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği, sonraki aşamada bu sayıyı 10 bine çıkarmak için harekete geçti.

DAĞITIM DEVAM EDECEK

Deprem en çok vurduğu illerin yanında gelen Kahramanmaraş'a ilk parti yataklar depremden kısa bir süre sonra teslim edildi. İkinci parti yatakların ulaştırıldığı nokta ise Hatay oldu. Bu yatakların Antakya Serinyol'da deprem mağduru vatandaşlara dağıtılmasında Sanatçı Suavi'de gönüllü olarak görev yaptı. Ege Mobilya Kağıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Ali Fuat Gürle, yatak dolu 3'üncü TIR'ın Malatyalı depremedeler için gönderildiğini, yatakların imalatı bittikçe dağıtımın sürecini dile getirdi. Yataklar dışında birlik üyelerinin fonladığı gelirle çok sayıda çadır, İzmir'e veya yakın illere göç etmek

Ege Mobilya Kağıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği Başkanı Gürle, "10 bin yatak sayısını ulaştıktan sonra amacımız kalıcı ve hareketli mobilyaları depremede vatandaşlarımıza ulaştırmak. Bunun için hazırlıklarımıza şimdiden başladık" dedi

zorunda kalan depremede vatandaşlara, koltuk, kanepeler, oturma odası ve çocuk odası gönderimi sağladıklarını da aktaran Gürle, "10 bin yatak sayısını ulaştıktan sonra amacımız kalıcı ve hareketli mobilyaları depremede vatandaşlarımıza ulaştırmak. Bunun için hazırlıklarımıza şimdiden başladık" dedi.

ÜCRET ALMADAN İMALAT

Deprem vurduğu 11 ilin yaralanan sarmak için toplumun her kesimi gibi hareket ettiklerini anlatan Gürle, sözlerini şöyle sürdürdü: "Ticaret Bakanlığı'ndan aldığımız izin çerçevesinde, yatak imalatı için gerekli sünger, kumaş ve diğer malzemeleri aldık. Yatak imalatçısı firmaların işçilik ücreti almadan yatak imalatını gerçekleştirdi, yatakların deprem bölgesine naklini de birlik üyelerimiz kendi olanaklarıyla yaptı. Yatak ihtiyacı dışında mobilya, hijyen malzemeleri göndererek bölgenin yaralanan sarma çabası içinde olduk, olmaya da devam ediyoruz."

Ali Fuat Gürle

DEPREM BÖLGESİNDE İSTİHDAM KORUNMALI

TÜRKİYE'nin 2022 yılında gerçekleştirdiği 8 milyar 440 milyon dolarlık mobilya kağıt ve orman ürünleri ihracatının 929 milyon dolarlık diliminin deprem bölgesindeki 11 il tarafından yapıldığı bilgisini paylaşan Gürle, "Depremde yara alan 11 ilimiz mobilya, kağıt ve orman ürünleri ihracatımızdan yüzde 11 pay alıyorlar. Özellikle Orta Doğu ülkeleri olmak üzere geniş bir coğrafyaya ürünlerimizi ihraç eden, üretken bir bölge. Kadim bir coğrafyada üretim ve ihracatın devam etmesi için yetişmiş insan gücünün bölgede istihdamının devamı için acil önlemler almalıyız" değerlendirmesinde bulundu.

DEFNENİN EN ÖNEMLİ ÜRETİM MERKEZİ HATAY

HATAY'ın Defne ilçesinin depremden en çok etkilenen yerleşim yerlerinden biri olduğunu da hatırlatan Gürle, adını defne bitkisinden alan ilçenin eski canlılığına kavuşmasının önemine temas etti. Gürle, sözlerini şöyle tamamladı: "Türkiye defne yaprağı ihracatında dünya lideri. Defne yaprağı ihracatımız yıllık 80 milyon dolar seviyesinde. Bu ihracatı 100 milyon dolara üzerine çıkarabilecek potansiyele sahibiz. Defnenin en önemli üretim merkezlerinden Hatay'ın Defne ilçesinin yaralanan hızla sarılması gerekiyor. Biz de tüm gücümüzle bunun için çalışıyoruz."

DAYANIŞMANIN YAŞATAÇAĞINA OLAN İNANÇLA

Sanatçı Suavi, yardım malzemelerinin deprem bölgesinde dağıtımında görev aldı

DEPREM bölgesinde gönüllü olarak çalışan sanatçı Suavi ve birlikte hareket ettiği gönüllüler, Ege Mobilya Kağıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği'nin Antakya Serinyol'a gönderdiği 390 adet yatak ve diğer yardım malzemelerinin dağıtımında görev aldılar. Sosyal medya hesabından deprem bölgesiyle ilgili takipçilerine bilgi veren Suavi, "Herkesi iyi akşamlar. Ben Suavi, sizi bu yaşadığımız olumsuz deprem sonrasında, en yaralı kentimiz olan Antakya Serinyol'dan saygıyla sevgiyle selamlamak istiyorum. Hepimizin başı sağ olsun, gelmiş geçmiş olsun. Dayanışma bilinciyle, gönüllülük temelinde, Ege İhracatçı Birlikleri'nin gönderdiği

yataklar ve ona bağlı tüm ekipmanları Malatyalı bir sürücü arkadaşımız üzerinden teslim aldım. Emeğininize sağlık. Dayanışmanın yaşatacağına olan inancım, hepimize sevgilerimi iletiyor. Ülkemizin başı sağ olsun" diye paylaşımında bulundu.

KALICI MAHALLE YARATILACAK

Ege Bölgesi'nden gönderilen yataklar ağırlıklı olarak Serinyollu destekçi dostlarıyla oluşturdukları DOSTLAR YERLEKESİ'ne kurulan 40 çadır için kullanıldığı bilgisini de paylaşan Suavi, "Birebir gerçek mağduriyet yaşayan insanlar titizlikle seçildi. Belli sayı da yataklar ise

'bedensel engelli' muhtelif yaş gruplarındaki özel kişilere elden ve yerinde teslim edildi. Hepsine Ege halkının selamlarını da ilettilik. Bu vesileyle; Ege halkı şefkatli, dayanışmacı ve çağdaş yüzünü o yaralı insanlara bir kez daha sunmuş oldular. O güzelim insanlar için bir kez daha içtenlikle teşekkür ediyorum. Şimdi sıra adet 'prefabrik kalıcı ev' projemizde. Şayet bir aksilik olmaz ise bu evler; gerçek 'evsiz kalmış' insanlara tek tek hediye edilecek şekilde oluşturulacak ve bir kalıcı mahalle yaratacağız. Belki o aşamada yine ve yeniden Egeli güzel insanların desteği gerekli olacak" ifadelerini kullandı.